

■ На кантролі

У КАГО КРАДЗЁМ? НА КІМ ЗАРАБЛЯЕМ?

Болевыя кропкі школьнага харчавання

Дзеці хочуць, каб у школе іх кармілі смачна. Для бацькоў важна, каб гэта было яшчэ і танны. А як усё адбываецца ў рэчаіснасці? Што ўключае школьнае меню, чым гандлююць школьныя буфеты, чаму кошт школьнага абеду істотна вар'іруецца ў розных рэгіёнах? Усё гэта стала прадметам праверкі Камітэта дзяржаўнага кантролю. Напярэдадні новага навучальнага года ў сценах КДК адбылася сур'ёзная размова з запрашэннем усіх зацікаўленых бакоў.

МАКАРОНА
ЗАМЕСТ РЫБЫ

— Сёння харчаваннем ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі ахоплены амаль адзін мільён навучэнцаў, пры гэтым калі паўмільёна школьнікаў харчуюцца бясплатна — за кошт сродкаў бюджэту, — паведаміў старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Леанід АНФІМАЎ. — Забеспячэнне харчаваннем — важная мера сацыяльнай абароны навучэнцаў. Датацыі з бюджэту на гэтыя мэты складаюць штогод каля 135 мільёнаў рублёў, або 70 мільёнаў долараў. Таму кожная капейка павінна быць выдаткавана так, каб потым не даводзілася чырванець ці яшчэ горш — адказваць па ўсёй строгаасці закона.

Але спачатку некалькі фактаў, якія выявілі дзяржаўныя кантралёры. Натуральныя нормы харчавання (а пад імі трэба мець на ўвазе задавальненне сутачных фізіялагічных патрэб дзіцяці ў пажыўных і мінеральных рэчывах) не выконваюцца амаль паўсюдна. Так, у адной з магільёўскіх школ каларыйнасць сутачнага рацыёну аказалася ніжэйшай за ўстаноўленую на 30—40% (у залежнасці ад узросту).

— Натуральныя нормы не захоўваюцца яшчэ на этапе планавання двухтыднёвага меню, — паведаміла начальнік упраўлення кантролю спажывецкага рынку і сферы паслуг КДК Алена МАСУРНОЎСКАЯ. — Так, у прыкладным меню, зацверджаным у камбінаце школьнага харчавання Фрунзенскага раёна сталіцы на асенне-зімовы перыяд, сярэднядзённы расход прадуктаў складаў па рыбе ўсяго толькі 30 працэнтаў ад натуральнай нормы харчавання, садавіне — 40%, соках — 30%, смятане — 45%. У той жа час па макаронных вырабах, крупах і бабовых назіралася перавышэнне на 132%.

Варта зазначыць, што сітуацыя з выкананнем натуральных нормаў значна лепшая там, дзе пытаннямі арганізацыі харчавання займаюцца органы кіравання адукацыяй.

«СВАБОДНЫЯ» ЦЭНЫ

У Камітэце дзяржаўнага кантролю лічаць праблемай той факт, што ў сістэме адукацыі адсутнічае адзіны падыход да арганізацыі харчавання навучэнцаў. У Мінскай вобласці гэта функцыю ўзялі

на сябе аддзельны ўпраўленні адукацыі рай- і гарвыканкамаў, у сталіцы амаль цалкам — спецыялізаваныя камбінаты школьнага харчавання (КШХ). Па краіне школьным харчаваннем займаюцца таксама арганізацыі спажывецкай кааперацыі і іншыя юрыдычныя асобы. Як вынік — адсутнічаюць адзіныя падыходы да цэнаўтварэння.

Для прыкладу, у Віцебскай, Гродзенскай, Мінскай і Магілёўскай абласцях узровень гандлёвых надбавак на сыравіну не быў абмежаваны і нацэнкі школьнага харчавання прымяняліся да свабодна сфарміраваных рознічных цэн, што дазваляла арганізатарам харчавання прымяняць на прадукцыю свабоднае цэнаўтварэнне. Пры гэтым у Мінску, нават ва ўмовах абмежавання гандлёвых надбавак і нацэнак, завывшаліся рознічныя цэны на гатовыя вырабы. Парушэнні дапускаліся ўсімі камбінатамі школьнага харчавання. Гандлёвая надбавка прымянялася не да адпускай цэны арганізацыі-вытворцы ці імпарцёра, а да цэны пасярэдніка, які ўжо прымяняў аптовую набаўку, і ў асобных выпадках даходзіла да 200%.

Пры гэтым арганізацыі, якія ажыццяўляюць харчаванне навучэнцаў, вызваляюцца ад аплаты камунальных паслуг, платы за арэнду памяшканняў, што з улікам існуючых нацэнак на прадукцыю дазваляе кіраўнікам гэтых прадпрыемстваў атрымаваць заробатную плату да 3 тысяч рублёў у месяц.

— На момант праверкі гэта быў большы заробак, чым у віцебскага ўрада і тых міністраў, што мы запрасілі на сённяшняе пасяджэнне калегіі, — заўважыў Леанід АНФІМАЎ.

А ПАДАЙЦЕ МНЕ ФАРЭЛЫ!

Што датычыцца работы камбінатаў школьнага харчавання, то тут выяўляліся таксама і выпадкі закупкі дарагіх прадуктаў, не прадугледжаных у рацыёнах двухтыднёвых меню для харчавання дзяцей у школах. 23 лютага і 9 сакавіка 2017 года са склада КШХ Заводскага раёна сталіцы ў 9 школьных сталовых адправілі фарэль слабасалёную фасаваную агульнай колькасцю 8 кілаграмаў па цане 8,72 рубля за ўпакоўку ў 200 грамаў і 12,80 рубля за 300-грамовую ўпакоўку. Па дакументах рыба быццам бы была рэалізаваная ў выглядзе бутэрбродаў праз свабодны продаж, а ў дзвюх школах нават была дабаўлена ў комплекс на абед і падвячорак.

— Ну як можна паверыць ў тое, што гэту рыбу з'елі школьнікі? — задае рытарычнае пытанне Алена Масурноўская. — Не паддаецца ніякаму здароваму сэнсу і наступны абуральны факт: у школьных сталовых Віцебска былі рэалізаваныя пірожныя з выкарыстаннем... каньяку. Якімі ж гурманамі павінны быць нашы школьнікі, каб для задавальнення іх вытанчанага густу было закуплена аж пяць бутэлек каньяку? Заўважу, што гэта адбывалася ў сакавіку...

— За здароўе школьнікаў можна не хвалявацца, бо мы ўсе разумеем, што алкаголь прызначаўся зусім для іншых мэт, — пракаментаваў ускрыты факт Леанід АНФІМАЎ.

ВАШ АБЕД
КРЫШАЧКУ «САПСАВАЎСЯ»

Яшчэ адна праблема — прыём наўных сродкаў за харчаванне. Як правіла, грошы перадаюцца школьнікамі настаўнікам, а тыя перадаюць іх работнікам сталовых без атрымання чэка. Прычым у большасці школьных сталовых і буфетаў грошы на харчаванне прымаюцца без касавога абсталювання і плацежных тэрмінаў.

— У дзень назірання за прыёмам сродкаў у сталовай адной са сталічных гімназій выручка склала 2 439 рублёў — гэта на 71% больш, чым тая сума, якая была атрымана за папярэдні дзень, але без нагляду кантралёраў. Сітуацыя паўтарылася і на наступны дзень, — канстатавала начальнік упраўлення.

Якія яшчэ парушэнні былі выяўлены работнікамі Дзяржкантролю? Факты выкарыстання прадуктаў з тэрмінам прыдатнасці, які скончыўся.

У адной з мінскіх гімназій дзяцей кармілі пловам, у якім недаўкладанне мяса складала... 75%. Не выключана, што хтосьці «зэканомленае» мяса выкарыстаў дома для падрыхтоўкі класічнага плову.

У сталовай мінскай школы ў мясчым памяшканні знайшлі 2,4 кілаграма свіной лапатачнай часткі і амаль 3 кілаграмы свінога фаршу. Зразумела, што яны былі падрыхтаваны на вынас.

— У каго крадзём? Ва ўласных дзяцей-школьнікаў? — пытанне старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю павісла ў паветры.

Леанід АНФІМАЎ паабяцаў: вынікі праверкі Камітэта дзяржкантролю будуць накіраваны ў Генпракуратуру, а прапановы Камітэта па паляпшэнні сітуацыі ў арганізацыі школьнага харчавання — у Савет Міністраў і мясцовыя органы ўлады.

Надзея НИКАЛАЕВА.
nikalaeva@zviazda.by

Больш падрабязную справаздачу глядзіце на сайце www.zviazda.by

ЁСЦЬ ПРАБЛЕМАЕ ПЫТАННЕ —
ВЫХОДЗЬЦЕ НА СУВЯЗЬ З УЛАДАЙ

Па традыцыі, у наступную суботу, 2 верасня, аблвыканкамы і Мінгарвыканкам правядуць прамяя тэлефонныя лініі з насельніцтвам.

Так, у гэты дзень з 9.00 да 12.00 на сувязь выйдуць: намеснік старшыні БРЭСЦКАГА аблвыканкама Алег Іванавіч ВЯЛІЧКА (80162213121); намеснік старшыні ВІЦЕБСКАГА аблвыканкама Віктар Віталевіч АСКЕРКА (80212222222); намеснік старшыні ГОМЕЛЬСКАГА аблвыканкама Уладзімір Уладзіміравіч ГАРБАЧОЎ (80232751237); намеснік старшыні ГРОДЗЕНСКАГА аблвыканкама Віктар Андрэевіч ЛІСКОВІЧ (80152735644); старшыня МАГІЛЁўСКАГА аблвыканкама Уладзімір Віктаравіч ДАМАНЕЎСКИ (80222501869); старшыня МІНСКАГА АБЛАСНОГА Савета дэпутатаў Іван Эдуардавіч ЛІПНІЦКІ (80175004160); намеснік старшыні МІНСКАГА ГАРВЫКАНКАМА Ігар Віктаравіч ЮРКЕВІЧ (80172224444).

Францыск Скарына
яднае народы і літаратуры

Заўтра ў Полацку ў межах праграмы Дня беларускага пісьменства пройдзе круглы стол замежных і беларускіх літаратараў «Дыпламатыя слова: Францыск Скарына ў сувязі гуманітарнай прасторы».

Арганізатары традыцыйнай сустрэчы пісьменнікаў з розных краін — Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, Саюз пісьменнікаў Беларусі, Выдавецкі дом «Звязда», выдавецтва «Мастацкая літаратура». Пачатак гэтаму творчому міжнароднаму праекту быў пакладзены яшчэ ў 2007 годзе. Сёлета ўдзел у круглым stole прымаюць літаратары з Беларусі, Азербайджана, Казахстана, Кітая, Латвіі, Літвы, Малдовы, Расіі, Украіны, Францыі.

— Невыпадкавай з'яўляецца сёлетняя назва круглага стала — «Дыпламатыя слова: Францыск Скарына ў сувязі гуманітарнай прасторы», — расказвае пра падзею намеснік дырэктара Выдавецкага дома «Звязда» — галоўны рэдактар часопіса «Нёман», вядомы перакладчык Аляксей ЧАРОТА. — Мы прапанавалі гасцям пагутарыць на наступныя тэмы — «Францыск Скарына і вытокі беларускага кнігадрукавання», «500-годдзе беларускага кнігадрукавання як знакавая падзея ў культурным жыцці розных народаў», «Развіццё беларускага кнігадрукавання ў кантэксце сусветнай гісторыі кнігі». Спадзяюся, што абудзецца шчырая, зацікаўленая размова пра стасункі беларускіх і замежных перакладчыкаў мастацкай літаратуры. Ведаю, што шмат хто з удзельнікаў круглага стала вязуць у Беларусь новыя публікацыі нашых класікаў на розных мовах. А пачаткам, своеасаблівым зачынам размовы стане прэзентацыя роліка «Францыск Скарына на мовах народаў свету».

Што прыемна, работа круглага стала пройдзе ў Музеі беларускага кнігадрукавання ў Полацку. Будзе ў гасцей Беларусі магчымасць пазнаёміцца і з іншымі адметнасцямі нашай краіны, старажытнай Полацкай зямлі, багатай на гісторыю і традыцыі асветніцтва.

Сяргей ШЫЧКО.

■ Надвор'е

На дзень ведаў —
без ападкаў

Сіноптыкі абяцаюць дождж

на наступным тыдні

Даволі цёпла і сонечна будзе ў Беларусі 1 верасня, паведамляе начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыёактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды Дзмітрый РАБАЎ.

Сёння ўдзень чакаецца камфортнае надвор'е. На тэрыторыі краіны ў асноўным будзе гаспадарыць зона павышанага атмасфернага ціску. «Будзе пераважна без ападкаў», — скажаў сіноптык. Максимальная тэмпература паветра ўдзень складзе плюс 21—27 градусаў. У Мінску будзе 22—24 цяпла. У суботу тэрыторыя краіны будзе знаходзіцца ў полі паніжанага атмасфернага ціску, на паўночным захадзе адаб'ецца ўплыў малаактыўнага франтальнага падзелу. У асобных раёнах па паўночна-заходняй частцы Беларусі пройдуць кароткачасовыя дажджы. Уначы і раніцай чакаецца слабы туман. Тэмпература паветра ўначы складзе плюс 7—14 градусаў. Удзень крыху тэмпежыцца і чакаецца ад плюс 18 да плюс 24 градусаў, па поўдні — да 26 цяпла.

Згодна з доўгатэрміновымі прагнозамі айчынных спецыялістаў, у нядзелю надвор'е ў краіне будзе вызначаць франтальная сістэма, якая змяшчаецца да нас з Балканскага паўвострава. Уначы ў асобных раёнах, а ўдзень на большай частцы тэрыторыі Беларусі пройдуць кароткачасовыя дажджы, днём магчымы навалыніцы. Уначы і раніцай чакаецца слабы туман. Тэмпература паветра ўначы складзе плюс 8—14 градусаў, удзень — 15—22 цяпла, па паўднёвым усходзе — плюс 23—26 градусаў. Хутчэй за ўсё, у пачатку наступнага тыдня Беларусь будзе знаходзіцца пад уплывам маларучных атмасферных фронтаў. А яны прыносяць у краіну воблачнае і дажджлівае надвор'е.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Мінабароны Японіі
запытала рэкордны бюджэт

Міністэрства абароны Японіі запытала рэкордны бюджэт на 2018 фінансавы год (пачынаецца 1 красавіка) у памеры 5,25 трыльёна іен (48,6 мільярд долараў) на фоне абвастрэння сітуацыі на Карэйскім паўвостраве і падвышанай актыўнасці Кітая ў раёне спрэчных тэрыторый. Згодна з апублікаваным на сайце японскага абаронавага ведамства дакументам, сума перавышае бюджэт на бягучы год на 2,5%. У прыватнасці, міністэрства разлічвае на выдзяленне яму грошай на набыццё двух патрульных караблёў, шасці самалётаў F-35A, чатырох канвертапланаў Osprey, а таксама на будаўніцтва новай падводнай лодкі.

У Бразіліі адбылося ДТЗ
з удзелам 36 машын

Два чалавекі загінулі, яшчэ 20 пацярпелі ў выніку ланцуговага ДТЗ на паўднёвым усходзе Бразіліі. У раёне населенага пункта Жакарэі, на трасе, якая злучае Сан-Паўлу і Рыа-дэ-Жанэйра, сутыкнуліся 36 аўто. Рух па трасе ў напрамку Рыа-дэ-Жанэйра быў цалкам перакрыты. На месца здарэння тэрмінова выехалі ратавальнікі і паліцыя. Па словах сведак, прычынай інцыдэнту стаў лясны пажар. З-за яго дарогу зацягнула дымам. Ва ўмовах дрэннай бачнасці вадзіцель аднаго з грузавікоў не справіўся з кіраваннем і справакаваў шматлікія спадарожныя сутыкненні.

Пентагон раскрыў дакладную колькасць
вайскоўцаў у Афганістане

Пентагон заявіў, што на тэрыторыі Афганістана цяпер знаходзіцца 11 тысяч амерыканскіх вайскоўцаў, перадае Reuters. Прадстаўнік ведамства Дана Уайт адзначыла, што «гэта не павелічэнне колькасці салдат», але жаданне быць больш адкрытымі ў плане аб прысутнасці ЗША ў Афганістане. Мінабароны ЗША раней заяўляла, што на тэрыторыі Афганістана знаходзіцца каля 8400 вайскоўцаў. Гэтыя весткі былі вызначаны адміністрацыяй экс-прэзідэнта ЗША Барака Абамы.

Заснавальнік Zara
стаў найбагацейшым чалавекам у свеце

Заснавальнік іспанскага тэкстыльнага канцэрна Inditex і гандлёвай маркі Zara Амансія Артэга стаў самым багатым чалавекам у свеце, адціснуўшы на другое месца аднаго з заснавальнікаў кампаніі Microsoft Біла Гейтса. Аб гэтым па выніках таргоў паведаміў часопіс Forbes: акцыі Inditex выраслі, а разам з імі — і ацэнка капіталу Артэгі. Па ацэнцы Forbes, яго аб'ём складае 85 млрд долараў. Гэта на 200 млн долараў больш, чым у Гейтса. У сакавіку часопіс паставіў Артэгу на чацвёртае месца — пасля Гейтса, заснавальніка Amazon Джэфа Безаса і інвестара Уорэна Бафета.

